

Nr 233.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående vissa inrikes postavgifter m. m.; given Stockholms slott den 3 maj 1929.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Th. Borell.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 maj 1929.

Närvarande:

Statsministern LINDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden LÜBECK, WOHLIN, BESKOW, LUNDAVIK, BORELL, VON STEYERN, MALMBERG, LINDSKOG, BISSMARK, JOHANSSON.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför departementschefen, statsrådet Borell följande:

Under kristiden höjdes de inrikes postavgifterna fyra olika gånger, nämligen efter beslut av riksdagen under vart och ett av åren 1917—1920. För 1921 års riksdag framlade Kungl. Maj:t förslag om ytterligare ökning av vissa postavgifter, men lämnades detta förslag av riksdagen utan bifall.

Sedermera hava åtskilliga ändringar av postavgifterna vidtagits. Beträffande de vanligaste postavgifterna har riksdagen åren 1922, 1924 och 1925

beslutat nedsättningar, och hava stadgandena om dessa postavgifter, vilkas giltighetstid under kristiden med hänsyn till de täta prisfluktuationerna bestämts för ett år i sänder, sammanfattats i en kungörelse den 29 maj 1925 (nr 149) utan begränsning av giltighetstiden. Därefter har riksdagen år 1926 beslutat en omläggning av assurancesavgifterna i syfte att bereda postverket möjlighet att med större framgång än dittills konkurrera med de enskilda försäkringsanstalterna och därigenom åstadkomma ett bättre resultat av postverkets assurancesrörelse. Vidare har riksdagen år 1928 beslutat höjning av högsta medgivna vikten för inrikes korsband, innehållande endast blindskrift, från 3 till 5 kilogram. Härav föranledda ändringar i nyssberörda kungörelse hava stadgats i kungörelserna den 30 april 1926 (nr 99) och den 20 april 1928 (nr 93).

Vad angår avgifterna för postbefordran av tidning, hava dessa avgifter ändrats av 1924 och 1925 års riksdagar. Sålunda bestämdes år 1924 i fråga om postavgifterna vid postabonnemang å tidning, dels att den procentuella delen av förskrivningsavgiften skulle sänkas från 4 till 2 procent och dels att den i befodringsavgiften ingående viktavgiften skulle höjas från 12 till 17 öre för varje helt eller påbörjat kilogram av tidnings årsvikt; och i fråga om samma avgifter vidtogs år 1925 den ändringen, att maximivikten för tidnings-exemplar, som skall befordras efter postabonnemang, höjdes till 250 gram, varjämte medgavs 6 procents rabatt å vederbörande postavgifter för vissa tidnings-utgivare, som själva ombesörja de postabonnerade tidningsexemplarens inslagning till vederbörande abonnemangspostanstalter. Beträffande avgifterna för utgivarkorsband infördes vidare år 1925 dels för försändelse av högst 25 grams vikt utöver nuvarande viktavgift en särskild avgift av 1 öre per försändelse, dels ock för sådana utgivarkorsband, som sändas till vissa tidningars återförsäljare, eller s. k. kommissionärskorsband en lägre avgift av 18 öre för varje vikt av 1 kilogram eller del därav. År 1927 avskaffades emellertid nyssnämnda tilläggsavgift av 1 öre för försändelse av högst 25 grams vikt och bestämdes i stället, att utgivarkorsband, vars vikt understeg 25 gram, skulle taxeras som om det vägde 25 gram. Bestämmelserna angående villkoren för postbefordran av tidning hava i avvaktan på erfarenhet av verkningarna av beslutade ändringar fastställts att gälla för ett år i sänder, senast genom kungörelse den 20 april 1928 (nr 94) intill utgången av år 1929.

I skrivelse den 11 februari 1929 har *generalpoststyrelsen* anfört följande:

Inkomstöverskottet av poströrelsen vore i riksstaten för budgetåret 1928/1929 upptaget till 13 miljoner kronor. Till grund för beräkningen av detta överskottsbelopp låge det kalkylerade ekonomiska resultatet av postverkets rörelse under år 1928. Bokslutet för sagda år vore visserligen ännu icke definitivt uppgjort, men en förslagsvis gjord avslutning hade givit till resultat ett överskott av omkring 13.5 miljoner kronor. Den huvudsakliga anledningen till denna ökning vore *dels* att vissa inkomstgrupper, särskilt avgifterna för tidningsabonnemang men även inkomsterna under vissa andra titlar, syntes bliva större än generalpoststyrelsen beräknat, *dels ock* att besparingar kunnat göras å vissa utgiftstitlar.

Av överskottsbeloppet hade 4 miljoner kronor inlevererats till statskontoret redan under budgetåret 1927/1928. Återstoden komme att, i den mån så icke redan skett, tillföras statskassan under budgetåret 1928/1929. Storleken av det

belopp, som före den 1 juli 1929 kunde levereras av det under år 1929 uppkommande överskottet, vore generalpoststyrelsen icke i tillfälle att nu angiva, men styrelsen ansåge det vara otvivelaktigt, att åtminstone det i riksstaten upptagna överskottet, 13 miljoner kronor, skulle komma statskassan till godo under budgetåret.

För budgetåret 1929/1930 hade Kungl. Maj:t i det för riksdagen i statsverkspropositionen framlagda förslaget till riksstat, i enlighet med av generalpoststyrelsen i skrivelse den 13 november 1928 avgivet förslag, upptagit postverkets överskott till samma belopp som för budgetåren 1927/1928 och 1928/1929 eller 13 miljoner kronor. Detta belopp vore beräknat under förutsättning att för tiden från och med den 1 juli 1929 vissa taxesänkningar skulle företagas, närmast avseende att till mera lämpligt avvägda belopp reglera en del postavgifter, som ansetts vara i behov därav. Under samma förutsättning beräknade generalpoststyrelsen i förenämnda skrivelse det ekonomiska resultatet av poströrelsen under år 1929 till: inkomster 74.7 miljoner kronor, driftkostnader 61.2 miljoner kronor eller sålunda ett överskott av 13.5 miljoner kronor.

Generalpoststyrelsen hade icke anledning att för närvarande frångå förut gjorda beräkningar rörande ökningen i frankoteckensuppbörden under år 1929. Verkställd överslagsberäkning rörande förenämnda uppbörd under nästlidna januari månad gäve också stöd för denna generalpoststyrelsens ståndpunkt. Vidare hade vissa andra inkomster företett en större stegring än den, med vilken generalpoststyrelsen kalkylerat. Slutligen hade Kungl. Maj:t enligt brev den 31 december 1928 — huvudsakligen genom att beräkna kostnaderna för dyrtidstillägg åt personalen med utgångspunkt från en genomsnittlig dyrtidsindex av 171 i stället för, såsom generalpoststyrelsen förutsatt, 172 — fastställt postverkets stat för driftkostnader år 1929 till ett belopp, 60.940.000 kronor, som med 260.000 kronor understeg det av generalpoststyrelsen tidigare beräknade.

På grund av vad sålunda förekommit ansåge generalpoststyrelsen, att, *med tillämpning av nuvarande postavgifter*, postverkets inkomstöverskott under år 1929 numera borde kunna, därest inga oförutsedda förhållanden inträdde, beräknas till mellan 14.5 och 14.6 miljoner kronor ävensom att enahanda överskottsbelopp kunde antagas bli va inlevererat till statskassan under budgetåret 1929/1930.

Vid avgivande den 13 november 1928 av sitt förslag till beräkning av det inkomstöverskott av postverkets rörelse, som borde upptagas i riksstaten för budgetåret 1929/1930, hade generalpoststyrelsen, såsom ovan sagts, utgått ifrån att vissa taxeregleringar skulle vidtagas från och med den 1 juli 1929. Härnäst hade styrelsen anfört bland annat, att styrelsen funne tidpunkten inne för vidtagande av en sådan reglering utav postavgifterna, som kunde åstadkommas, utan att statens inkomst från postverket skulle behöva upptagas till lägre belopp i riksstaten för budgetåret 1929/1930 än i riksstaten för budgetåret 1928/1929 och närmast föregående budgetår.

De viktigaste utgående postavgifterna grundade sig — i den mån de icke avsåge tidningsrörelsen eller vore att hänföra till sådana avgifter, vilka jämlikt riksdagens bemyndigande bestämdes av Kungl. Maj:t — på Kungl. Maj:ts kungörelse den 29 maj 1925 (nr 149) med däri genom kungörelsen den 20 april 1928 (nr 93) meddelad ändring.

Under den dyrtid, som rådde under världskrigets senare skede och tiden närmast efter fredsslutet, blevo postverkets taxor föremål för en genomgående höjning. Sedermera hade emellertid vissa betydande taxesänkningar ägt rum. För samtliga försändelseslag tillsammans — med undantag av tidningarna — beräknades de nuvarande postavgifterna vara 49 procent högre än de avgifter, som upptogos år 1914. I förhållande till den allmänna prisnivån kunde denna

förhöjning icke anses oskäligen. Såsom generalpoststyrelsen i sin ovan nämnda skrivelse till Kungl. Maj:t den 13 november 1928 framhållit, måste det dock ur den korresponderande allmänhetens synpunkt och särskilt för underlättande av den produktiva verksamheten och näringslivets utveckling framstå såsom synnerligen önskvärdt, att postavgifterna sattes så lågt, som med nödigt aktgivande på den statsfinansiella situationen kunde befinnas möjligt. En allmän nedsättning av posttaxorna skulle emellertid innebära en så stor minskning av inkomsterna från postverket, att generalpoststyrelsen för sin del ansåge sig icke för närvarande böra ifrågasätta en dylik sänkning. I sådant hänseende ville generalpoststyrelsen framhålla, att en nedsättning av avgifterna för brev och brevkort till de belopp, som utgingo före de av kristiden påkallade förhöjningarna, skulle för postverket innebära en inkomstminskning av över 13 miljoner kronor.

Styrelsen anför, att om, såsom förutsatts, statens inkomst av postverket icke skulle bliva lägre än den varit under närmast föregående år, kunde enligt de omförmälda beräkningarna icke nu vidtagas mera omfattande sänkningar av postavgifterna än att den därav föranledda minskningen av postverkets inkomster stannade vid omkring 1.5 miljoner kronor. Styrelsen hade i sådant hänseende tänkt sig återinförande av lokalporto för korsbandsförsändelser, ändring beträffande avgiften för ilpaket, nedsättning av vissa avgifter i tidningsrörelsen samt reglering av postanvisnings- och postförskottsavgifterna.

Beträffande avgifterna för korsbandsförsändelser anför styrelsen följande:

För inrikes korsbandsförsändelser i allmänhet utgjorde år 1914 avgiften 4 öre per 50 gram med en minimiavgift av 8 öre för varuprov och 10 öre för affärshandling. För lokal korsbandsförsändelse voro motsvarande avgiftsbelopp respektive 2 öre, 4 öre och 5 öre. Genom kungl. kungörelse den 30 maj 1919 (nr 272) ändrades det allmänna korsbandsportot till 5 öre per 100 gram, varvid minimiavgiften för varuprov respektive affärshandling sattes till 10 respektive 15 öre. Motsvarande avgifter för lokalt korsband bestämdes till respektive 3, 6 och 10 öre. Genom kungl. kungörelse den 11 juni 1920 (nr 292) avskaffades lokalportot för såväl brev som korsband, och när lokalporto för brev återinfördes genom kungl. kungörelse den 21 juni 1922 (nr 280), bestämdes icke något lokalporto för korsband. Sedan år 1919 hade någon ändring icke vidtagits beträffande det allmänna korsbandsportot, vilket således utgjorde 5 öre per 100 gram för såväl lokalförsändelse som annan försändelse. För s. k. masskorsband åtnjöte avsändaren dock viss rabatt.

Den år 1919 vidtagna portoändringen innebure i förhållande till den år 1914 utgående avgiften beträffande korsbandsförsändelse, som icke tillhörde lokalposten, en höjning med 25 procent, då försändelsens vikt icke överstege 50 gram, medan portot för tyngre försändelser avsevärt nedsatts. Så utgjorde t. ex. avgiften för ett korsband om 500 grams vikt, vilken avgift år 1914 var 40 öre, nu endast 25 öre.

För lokala korsband hade däremot genom borttagandet av det särskilda lokalportot för dylika försändelser inträtt en betydande avgiftsökning, som för de lättaste försändelserna belöpte sig till 150 procent. Visserligen minskades denna avgiftsförhöjning i samma mån som försändelsens vikt ökades, men ännu vid en vikt av 500 gram vore avgiften för ett lokalt korsband nu högre än den var år 1914.

Lokalporto för korsband infördes år 1891 och hade således, när det upphävdes, varit gällande under nära 30 år. Ett dylikt porto kunde således anses

hava hävd för sig inom svenska postverket, och orsaken till detsamma avskaffande torde närmast vara att finna i det av kristiden framkallade behovet av ökade inkomster för postverket. Goda skäl syntes därför tala för att, när portosänkningar nu kunde vidtagas, detta skedde bland annat genom återinförande av lokalportot för korsband.

Såsom av här ovan lämnade uppgifter framginge, var avgiften för lokal-korsband före den år 1919 vidtagna ändringen hälften av avgiften för annat korsband. Ursprungligen var proportionen densamma mellan lokalbrev och riksbrev. Numera vore postavgiften för lokalbrev två tredjedelar av portot för riksbrev. Då det icke finnes någon anledning, varför icke proportionen skulle vara densamma även mellan lokal- och riksportot för korsband, borde, då sistnämnda porto vore 5 öre, lokalportot sättas till 3 öre, d. v. s. det hela tal, som vore närmast två tredjedelar av 5.

För korsband, innehållande varuprov, vore stadgad en minimiavgift, som vore lika med avgiften för en korsbandsförsändelse av två viktsatser, således för närvarande 10 öre. Med bibehållande av samma princip borde således med ett lokalporto av 3 öre per 100 gram minimiavgiften för lokalt korsband, innehållande varuprov, bestämmas till 6 öre.

Vid fastställande av lokalporto för inrikes korsband i allmänhet borde ett sådant lägre porto införas jämväl för inrikes korsband, som innehölle uteslutande blindskrift.

Vidkommande avgifterna för befordran av ilpaket anför styrelsen härfter:

Bestämmelse om särskild avgift för befordran av ilpaket hade tillkommit genom kungl. brev till generalpoststyrelsen den 29 juni 1917. Avgiften sattes då till 80 öre per 5 kg. eller del därav och höjdes genom kungl. kungörelse den 11 juni 1920 (nr 292) till 1 krona 40 öre. För närvarande utginge ifrågasvarande avgift enligt kungl. kungörelse den 29 maj 1925 (nr 149) med 100 procent å den vanliga befordringsavgiften, dock lägst 1 krona.

Ilpaketen tillkommo för att bereda allmänheten tillfälle att i brådskande fall få ett paket befordrat med en tåglägenhet, med vilken paketbefordran i allmänhet icke ägde rum. I de mera snabbgående tågen kunde nämligen postverket disponera endast ett begränsat utrymme. Den jämförelsevis höga avgiften hade motiverats med angelägenheten av att ilbefordran icke skulle begäras annat än då verkligt behov av snabb befordran förelåge.

Generalpoststyrelsen hade emellertid ansett sig böra taga i övervägande, huruvida det icke vore möjligt att vidtaga sådan sänkning av ilpaketavgiften, att den skulle utgå med endast 50 procent å den vanliga befordringsavgiften. Ur ekonomisk synpunkt bleve visserligen en dylik nedsättning av avgiften icke av någon nämnvärd betydelse för postverket, men det vore anledning förmoda, att sänkningen skulle medföra en avsevärd ökning av ilpaketens antal. Generalpoststyrelsen hade därför ansett sig böra infordra postdirektörernas yttranden beträffande den inverkan, en dylik ökning kunde antagas få på utrymmes- och arbetsförhållanden i de postkupéer, som mest berördes av ilpakettrafiken. Postdirektörerna i de distrikt, inom vilka de stora snälltågen framginge, hade meddelat, att utrymmet i de postvagnar, som framfördes i dessa tåg, redan vore fullt utnyttjat och att en stegring av ilpaketens antal även kunde tänkas medföra personalökning. För att fullt säkerställa ilpaketens behöriga framkomst hade generalpoststyrelsen ansett sig böra meddela särskilda föreskrifter beträffande behandlingen av dessa paket. Tillämpningen av dessa föreskrifter medförde, att ilpaketen påkallade särskilt sorteringsutrymme samt ett visst merarbete. Generalpoststyrelsen funne sig icke böra släppa efter på dessa före-

skrifter. För allmänheten vore det viktigast, att ilpaketen icke bleve försenade i sin framkomst. Avgiftens storlek måste komma i andra rummet.

På grund av anförda förhållanden ansåge sig generalpoststyrelsen icke för närvarande kunna föreslå någon allmän nedsättning av ilpaketavgiften. Där- emot torde några nämnvärda olägenheter icke vara att befara, därest man in- skränkte sig till att endast borttaga den särskilda minimiavgiften. Denna drabbade synnerligen hårt de lättaste paketen. Det inträffade ofta, att en för- sändelse, som i vikt icke överstege den för brev medgivna maximivikten, måste på grund av sitt format befordras såsom paket. Den vanliga paketavgiften vore då 60 öre. Önskade emellertid avsändaren, att försändelsen skulle vinna be- fordran lika snabbt som ett brev, hade han att ytterligare erlagga den för ilpaket stadgade minimiavgiften, 1 krona. Vore dylik minimiavgift icke fastställd, bleve den sammanlagda avgiften 1 krona 20 öre i stället för 1 krona 60 öre. Jämväl beträffande paket i vikt över 1 till och med 3 kilogram fördrades ilbefordran genom minimiavgiften, om än denna avgifts borttagande icke med- förde mer än 10 öres nedsättning i den sammanlagda avgift, som avsändaren hade att erlagga.

Vad beträffar avgifterna för postbefordran av tidning, anför generalpoststyrelsen följande:

Såsom generalpoststyrelsen vid olika tillfällen framhållit, ansåge styrelsen, att vissa bestämmelser i 1916 års tidningsförordning borde ändras, och torde det bliva lämpligt att i sinom tid utarbeta en ny tidningsförordning. Detta syntes dock icke böra ske, innan man kunde taga bestämd ståndpunkt till frå- gan om huru de skilda, i tidningsrörelsen utgående avgifterna lämpligen borde avvägas.

Vad anginge avgifterna för postabonnemang, läte sig detta icke göra utan en ingående undersökning beträffande postverkets kostnader för denna rörelsegren. En sådan undersökning måste emellertid kombineras med en fullständig undersökning beträffande kostnaderna för envar av postverkets olika rörelsegrenar, vilken undersökning givetvis bleve mycket vidlyftig. En dylik undersökning hade verkställts för åtskilliga år sedan, men med hänsyn till sedan dess inträdda ändrade förhållanden kunde de resultat, som framgingo av denna undersökning, icke längre anses giltiga. Generalpoststyrelsen hop- pades, att den nya undersökningen skulle kunna slutföras under år 1929. Med hänsyn härtill ansåge sig styrelsen för närvarande icke böra föreslå någon ändring i avseende på nu utgående avgifter för postabonnemang.

Ifrågavarande undersökning torde enligt generalpoststyrelsens mening komma att visa, att sistnämnda avgifter, vilka alltid ansetts låga i förhållande till det med postabonnemangen förenade postarbetet, måste fastställas till jäm- förelsevis höga belopp.

Beträffande avgiften för utgivarkorsband låge saken till på annat sätt. Med införandet av detta försändelseslag hade varit avsett att be- reda tidningsutgivarna tillfälle att distribuera tidningarna mot lägre avgift och under enklare former än postabonnemanget kunde erbjuda. I postverkets bestyr med postabonnemangen inginge bland annat ett betydande bokförings-, redovis- nings- och revisionsarbete, till vilket motsvarighet i stort sett icke funnes i fråga om utgivarkorsbanden. Det måste därför anses vara ett intresse för post- verket, att tidningsutgivarna använde sig av utgivarkorsbandsförsändning i stället för postabonnemang.

I 1916 års tidningsförordning (nr 216) var avgiften för utgivarkorsband be- stämd till 6 öre för varje vikt av ett halvt kilogram eller del av halvt kilogram. (Genom kungl. kungörelse den 11 juni 1920 (nr 293) förhöjdes detta avgifts- belopp med 100 procent att utgå under år 1921. Denna förhöjning hade år för

är erhållit fortsatt giltighet, och nu ifrågavarande avgift utgjorde således för närvarande 12 öre per halvt kilogram eller del av halvt kilogram. För att förebygga, att postverkets ersättning för bestyret med de lättaste korsbanden skulle bli alltför obetydlig, hade genom kungl. kungörelsen den 30 april 1927 (nr 137) bestämts, att utgivarkorsband, vars vikt understeg 25 gram, taxerades som om det vägde 25 gram.

Å andra sidan hade genom kungl. kungörelsen den 29 maj 1925 (nr 150) en avsevärd nedsättning i avgiften medgivits vissa tidningar genom införandet av kommissionärskorsband, för vilka avgiften vore 18 öre för varje vikt av ett kilogram eller del därav. Detta lägre porto utginge endast beträffande tidningar, som utkomme minst sex gånger i veckan. Kommissionärskorsbanden skulle avse regelbunden försändning till tidningars kommissionärer.

Med hänsyn till de fördelar för postverket, som utgivarkorsbandsförsändning innebure i jämförelse med postabonnemang, funne generalpoststyrelsen det önskvärdt, att tidningsutgivarna genom låga utgivarkorsbandsavgifter intresserades för att övergå från postabonnemang till utgivarkorsband. Generalpoststyrelsen ansåge sig därför böra föreslå, att avgiften för utgivarkorsband i allmänhet sattes till 10 öre per halvt kilogram, vilket innebure i förhållande till nu utgående avgift en sänkning med 2 öre per halvt kilogram och i förhållande till den i 1916 års tidningsförordning stadgade avgiften en förhöjning med omkring 66 procent i stället för såsom nu 100 procent. Bestämmelsen, att korsband, vars vikt understeg 25 gram, taxerades såsom om det vägde 25 gram, skulle kvarstå oförändrad.

Mellan postförvaltningarna i Sverige och Danmark påginge för närvarande underhandlingar om införandet av utgivarkorsband i utväxlingen mellan de två länderna. I Danmark vore avgiften för utgivarkorsband 10 öre per halvt kilogram, och då det givetvis icke kunde i Sverige för försändelser till Danmark upptagas lägre avgift än för liknande inrikes försändelse, hade man tänkt sig, att i förbindelse mellan Sverige och Danmark varje land skulle upptaga sin inrikes avgift. Med i Sverige nu utgående avgift skulle således en utgivare i Sverige hava att vid tidningsförsändning till Danmark erlægga högre avgift än den, som dansk utgivare hade att betala för tidningsförsändning till Sverige. Denna oegentlighet skulle försvinna, därest det svenska utgivarkorsbandsportot nedsattes på sätt här ovan ifrågasatts.

För kommissionärskorsband beräknades avgiften, såsom ovan sagts, för helt kilogram och utgjorde 18 öre, således 75 procent av den nu utgående avgiften för ett kilogram vanliga utgivarkorsband, 24 öre. Med bibehållande av samma proportion mellan ifrågavarande avgifter borde, om den vanliga utgivarkorsbandsavgiften nedsattes till 10 öre per halvt kilogram (20 öre för ett kilogram), avgiften för kommissionärskorsband sättas till 15 öre.

Avgifterna för inrikes postanvisning och postförskott utgå för närvarande efter följande skala:

Postanvisnings- eller postförskotts- belopp		Avgift öre
högst	5 kronor	15
över	5— 50 »	25
»	50— 100 »	35
»	100— 250 »	45
»	250— 500 »	55
»	500— 750 »	65
»	750—1,000 »	75.

Generalpoststyrelsen föreslår nu på anförda skäl *dels* att det högsta belopp, varå postanvisning och postförskott må lyda, höjes till 5,000 kronor och *dels* att postförskottsavgiften fortfarande skall utgå med samma belopp som postanvisningsavgiften samt att sagda avgifter skola bestämmas sålunda:

Postanvisnings- eller postförskotts- belopp	Avgift öre
högst 10 kronor	15
över 10— 100 »	25
» 100— 500 »	35
» 500—1,000 »	45
» 1,000—5,000 »	55.

I anslutning härtill hemställer generalpoststyrelsen, att av Kungl. Maj:t genom brev den 22 december 1921 meddelade särskilda bestämmelser om beläggande med postförskott å högst 5,000 kronor av försändelser för upptagande av försäkringsavgifter till riksförsäkringsanstalten måtte såsom alltså icke vidare behöfliga förklaras skola upphöra att gälla.

Enär ett visst samband råder mellan postanvisningsavgiften och utbetalningsavgiften i postgiörörelsen, föreslår generalpoststyrelsen i särskild skrivelse den 11 februari 1929 tillika sådan nedsättning i sistnämnda avgift — vilken nu utgöres av en grundavgift av 5 öre samt en tilläggsavgift av 2 öre för varje påbörjat hundratal kronor av det belopp, som skall utbetalas — att tilläggsavgiften, 2 öre, skall utgå, för belopp, ej överstigande 1,000 kronor, för varje påbörjat hundratal kronor av det belopp, som skall utbetalas, men för högre belopp än 1,000 kronor endast för varje överskjutande belopp av 500 kronor eller del därav.

Beträffande den ekonomiska innebörden av de ifrågasatta ändringarna av postavgifterna anför styrelsen slutligen:

Den för de olika försändelselagen beräknade inkomstminskningen skulle bliva följande:

Lokalporto för korsband	kronor	275,000
Utgivarkorsband i allmänhet	»	280,000
Kommisionärskorsband	»	75,000
Postanvisningar och postförskott	»	940,000

Summa kronor 1,570,000

Det ifrågasatta borttagandet av minimiavgiften för ilpaket skulle icke bliva av nämnvärd ekonomisk betydelse.

De nu meddelade beloppen vore givetvis approximativa. Med kännedom om att sänkning av avgifterna oftast föranledde ökad trafik funnes all anledning antaga, att inkomstminskningen skulle stanna vid lägre belopp än det nu angivna.

De föreslagna avgifterna syntes böra tillämpas från och med den 1 juli 1929, varvid inkomstminskningen för år 1929 skulle bliva omkring 785,000 kronor.

Beträffande den föreslagna sänkningen av utbetalningsavgiften i postgiörörelsen främhåller styrelsen, att berörda sänkning icke skulle bliva av någon större ekonomisk betydelse för postverket.

På grund av vad sålunda anförts hemställer generalpoststyrelsen *dels* om vidtagande av de ändringar i kungörelsen den 29 maj 1925 (nr 149) angående postavgifterna m. m. samt i förordningen den 11 juli 1924 (nr 378) angående postgirorörelsen, vilka betingas av styrelsens nu framlagda förslag, *dels ock* att kungörelsen den 29 maj 1925 (nr 150) om vissa ändringar i förordningen den 17 juni 1916 (nr 216) angående villkoren för postbefordran av tidningar och andra periodiska skrifter måtte erhålla fortsatt tillämpning intill utgången av år 1930, dock med de av styrelsen ifrågasatta ändringar beträffande avgifterna för utgivarkorsband och kommissionärskorsband.

Till fullständigande av vad generalpoststyrelsen upplyst angående det ekonomiska resultatet av postverkets rörelse under år 1928 vill jag meddela, att enligt det nu föreliggande bokslutet överskottet för nämnda år utgör 13,587,255 kronor 23 öre, som inlevererats till statskontoret. Departements-
chefen.

Såsom förut nämnts, har generalpoststyrelsen i sin skrivelse den 13 november 1928 med förslag till beräkning av det inkomstöverskott av postverkets rörelse, som borde upptagas i riksstaten för budgetåret 1929/1930, under förutsättning att vissa taxesänkningar vidtoges från och med den 1 juli 1929 beräknat överskottet av poströrelsen under år 1929 till 13.5 miljoner kronor samt föreslagit, att postverkets överskott skulle i riksstaten för budgetåret 1929/1930 upptagas till 13 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket har i skrivelse den 6 december 1928 med förslag till beräkning av statsverkets inkomster för nämnda budgetår anført, att ämbetsverket, under förutsättning att den ifrågasatta regleringen av postavgifterna komme att genomföras, i avsaknad av närmare uppgifter om den ekonomiska innebörden av nämnda reglering ansett sig böra upptaga postverkets överskott med det av generalpoststyrelsen föreslagna beloppet, 13 miljoner kronor. Chefen för finansdepartementet har i statsverkspropositionen anslutit sig till riksräkenskapsverkets förslag härutinnan, och i enlighet härmed har i nämnda proposition berörda överskott i riksstaten för budgetåret 1929/1930 upptagits till 13 miljoner kronor. Då postverkets inkomstöverskott under år 1929, därest nuvarande postavgifter under hela detta år förbleve oförändrade, nu kunna beräknas komma att uppgå till omkring 14.5 miljoner kronor, har generalpoststyrelsen föreslagit sådan nedsättning av vissa postavgifter, att postverkets inkomster skulle minskas med omkring 1.5 miljoner kronor för år och överskottet alltså komma att stanna vid det i riksstaten beräknade beloppet, 13 miljoner kronor.

Med hänsyn till detta spörsmåls betydelse för statsregleringen har jag ansett mig böra, i enlighet med vad chefen för finansdepartementet föreslagit, låta med anmälan av detsamma anstå till det senare skedet av riksdagsarbetet. Efter samråd med nämnde departementschef finner jag mig nu icke böra förorda den av generalpoststyrelsen föreslagna regleringen av avgifterna för inrikes postanvisning och postförskott samt den i samband därmed ifrågasatta nedsättningen av utbetalningsavgiften i postgirorörelsen.

Beträffande generalpoststyrelsens förslag i övrigt vill jag tillstyrka, att, i likhet med vad redan under år 1922 skett i fråga om brev, lokalporto för inrikes

korsband återinföres och att i samband därmed bestämmes minimiavgift för lokalt korsband, innehållande varuprov. Lokalportot skulle bliva 3 öre för var vikt av 100 gram eller del därav och beträffande blindskrift samma belopp för var vikt av 1,000 gram eller del därav samt minimiavgiften för varuprov 6 öre. Mot de av styrelsen sålunda föreslagna portosatserna har jag intet att erinra. För lokalt korsband, innehållande affärshandling, är redan stadgad särskild minimiavgift, 10 öre. Häri föreslår styrelsen ej någon ändring.

Vad angår generalpoststyrelsens förslag om borttagande av minimiavgiften för ilpaket samt om nedsättning av avgifterna för utgivarkorsband i allmänhet och kommissionärskorsband till 10 öre för varje vikt av ett halvt kilogram eller del därav respektive 15 öre för varje vikt av ett kilogram eller del därav, synes ej heller däremot vara något att erinra.

De av mig sålunda tillstyrkta ändringarna i postavgifterna torde lämpligen böra träda i kraft den 1 juli 1929. Vid bifall härtill skulle sammanlagda inkomstminskningen bliva för helt år omkring 630,000 kronor.

Under återopande av vad jag sålunda anfört och under framhållande, att ärendet synes jämlikt § 54 riksdagsordningen kunna, utan hinder av att den för propositioners avlämnande till riksdagen i allmänhet stadgade tiden gått till ända, föreläggas riksdagen, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

1:o) besluta, med tillämpning från och med den 1 juli 1929, att befodringsavgiften för annat inrikes korsband än utgivarkorsband eller sådant korsband, som innehåller uteslutande blindskrift, skall, när fråga är om lokalförsändelse, för var vikt av 100 gram eller del därav utgå med 3 öre, dock att minsta avgiften för dylik lokalförsändelse skall utgöra för korsband, innehållande affärshandling, 10 öre och för korsband, innehållande varuprov, 6 öre;

att befodringsavgiften för inrikes korsband, som innehåller uteslutande blindskrift, skall i fråga om lokalförsändelser för var vikt av 1,000 gram eller del därav utgöra 3 öre;

samt att den särskilda tilläggsavgiften för inrikes s. k. ilpaket skall utgå med 100 procent å befodringsavgiften, evad densamma avser vanligt eller skrymmande paket;

2:o) besluta, att kungörelsen den 29 maj 1925 (nr 150) om vissa ändringar i förordningen den 17 juni 1916 (nr 216) angående villkoren för postbefordran av tidningar och andra periodiska skrifter, vilken kungörelse med viss ändring gäller till och med den 31 december 1929, skall äga fortsatt tillämpning till och med den 31 december 1930, dock att *dels* vad i 8 § stadgas icke skall tillämpas beträffande sådana abonnemang för år 1931, som verkställas under år 1930, *dels* ock 11 § 1 mom. a) och b) skall med tillämpning från och med den 1 juli 1929 erhålla följande ändrade lydelse:

a) för utgivarkorsband i allmänhet:

10 öre för varje vikt av ett halvt kilogram eller del av halvt kilogram, varvid utgivarkorsband, vars vikt understiger 25 gram, taxeras som om det vägde 25 gram;

b) för sådana utgivarkorsband, som i enlighet med vad här nedan sägs sändas till vissa tidningars återförsäljare (kommissionärskorsband):

15 öre för varje vikt av ett kilogram eller del av ett kilogram.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Nils Hellenius.
